

3

Vragenuur

Vragenuur

Vragen Postma

Vragen van het lid Postma aan de minister voor Klimaat en Energie, viceminister-president over **het bericht "In eerste gasloze wijk van Rotterdam krijgen ze hoge energierekening: 'Geef mij dat gas maar terug'"**.

De voorzitter:

We gaan luisteren naar mevrouw Postma van Nieuw Sociaal Contract, die een vraag heeft aan de minister voor Klimaat en Energie, die wij van harte welkom heten. Het woord is aan mevrouw Postma.

Mevrouw Postma (NSC):

Dank, voorzitter. Heel fijn dat ik hier mag zijn om deze hele belangrijke vraag te stellen. We lazen in het Algemeen Dagblad van dit weekend: "Ze gingen verplicht van het gas af en krijgen nu een fikse naheffing." "Ik weet echt niet hoe ik dat moet betalen", zei een van de bewoners. "Mijn kinderen douchen maar vijf minuten en toch heb ik een hoge rekening." "Ik kan maar een van mijn twee kamers verwarmen en toch ben ik bang dat ik bij moet betalen."

Voorzitter. Energie is geen luxeproduct. Het is geen Guccitas die de happy few mogen hebben. Energie is een basisbehoefte voor iedereen. Wij willen met z'n allen die energietransitie door. We willen van het gas af. Maar dan moet echt iedereen mee kunnen komen. Dan moet iedereen zijn energierekening kunnen betalen, zonder angst te hebben dat je een kamer niet kan verwarmen en dus in de kou zit.

Voorzitter. Ik wil de minister drie vragen stellen, of eigenlijk de analyse langs drie vragen leggen. Ten eerste. Wat kunnen wij nu doen om de mensen van dit specifieke blok die hun rekening niet kunnen betalen, te helpen? Ten tweede. Wat kunnen wij nu doen om ervoor te zorgen dat zij de rekening over een paar maanden kunnen betalen? De derde is: wat kunnen wij nu doen om ervoor te zorgen dat de energietransitie positief blijft in de ogen van mensen? Als wij zien dat er zo'n negatief effect is van de energietransitie, kan ik me voorstellen dat niemand dit meer wil.

Ik wil nog even heel specifiek inzoomen op wat wij nu kunnen doen. Als het goed is, hebben we middelen die we kunnen inzetten om deze mensen te helpen. Daarnaast weten we dat als je van het gas afgaat, de in de woning aangebrachte isolatie het belangrijkste is voor energiebesparing van mensen. Is dat voldoende gedaan in dit geval? Zo niet, kunnen mensen meegenomen worden om dat wel te gaan doen? De volgende vraag is of deze mensen wel voldoende op de juiste manier zijn meegenomen in de transitie die ze doormaken. Ik vind het namelijk heel gek dat ze zeggen: we wisten niet dat we een hoge rekening gingen krijgen.

De voorzitter:

De minister.

Minister Jetten:

Voorzitter, dank u wel. Net als mevrouw Postma las ook ik dit weekend het AD. Net als het afgelopen jaar tijdens de energiecrisis snijdt het elke keer door je ziel als je hoort dat mensen zo bang zijn voor hoge energiekosten dat ze de verwarming niet durven aan te zetten en de douche niet durven te gebruiken. Je leest ook in een aantal van de voorbeelden in dit artikel over gezinnen die worden geconfronteerd met een jaarafrekening die in enkele gevallen tientjes hoger is, maar in een aantal gevallen honderden euro's of vele honderden euro's. Dat leidt natuurlijk tot zorgen en stress. Ik vind het daarom ook belangrijk dat de woningcorporatie die het hier betreft, in Rotterdam, afgelopen week al een brief naar de bewoners heeft gestuurd waarin ze een paar dingen aankondigen. Allereerst gaan ze een extra controle doen van alle eindafrekeningen van de betrokken bewoners om zeker te weten dat er geen fouten zijn gemaakt bij deze eindafrekeningen. Ten tweede biedt ook de woningcorporatie aan om een passende oplossing te bieden voor iedereen die hierdoor in betalingsproblemen dreigt te komen. Ik vind het ook de verantwoordelijkheid van die woningcorporatie om daar samen met de bewoners met maatwerk naar te zoeken. Dat in antwoord op vraag één van mevrouw Postma wat we nu kunnen doen. De woningcorporatie is nu met de bewoners in gesprek om te kijken hoe hier een oplossing voor te vinden is. Daarnaast heeft de gemeente Rotterdam ook aangekondigd nog extra onderzoek te doen naar de hele warmtetransitie in de wijk en naar de lessen die daaruit te trekken zijn.

Voorzitter. Het is wel relevant om hier ook nog even een paar feiten te schetsen. Deze kostenstijging komt niet perse door de overschakeling van gas op warmte. We hebben hier te maken met energieprijzen die in 2023 fors hoger waren dan in de jaren daarvoor. Bij een gasaansluiting waren deze woningen dus wellicht ook met veel hogere kosten geconfronteerd geweest. Dat is ook de reden waarom het kabinet vorig jaar met het prijsplafond, de tegemoetkoming voor blokaansluitingen en een aantal andere maatregelen heeft gekeken hoe we energiekostenstijgingen bij mensen thuis zo veel mogelijk kunnen voorkomen.

Dat neemt niet weg dat ik het met mevrouw Postma eens ben dat hier het een en ander wat beter had gekund. De woningcorporatie had het afgelopen jaar beter kunnen communiceren over de overgang van gas naar warmte en wat daarbij komt kijken. De woningcorporatie heeft daarnaast aan de voorkant het voorschotbedrag verkeerd ingeschat. Dan is het wel heel zuur als dat pas aan het eind van het jaar bekend wordt. Je wilt dus ook dat gedurende het jaar zo'n woningcorporatie de vinger aan de pols houdt. Als blijkt dat het voorschotbedrag niet goed is, wil je dat dan ook al gedurende het jaar bijstellen, in plaats van mensen aan het eind van jaar ineens met zo'n hoge eindafrekening te confronteren.

Mevrouw Postma (NSC):

Dank voor deze reactie. Ik hoor dat de minister dit serieus neemt. Mijn eerste vraag aan hem is of hij mij kan garanderen dat de mensen die nu hun rekening niet kunnen betalen, dit ook even niet hoeven. Is die afspraak er met de woningbouwcorporatie om daar op een andere manier uit te komen? Over het tweede punt: ik hoor u nog niet over extra isolatiemaatregelen. Ik denk echt dat hier een fout is

gemaakt met de analyse hoeveel je moet isoleren voor die goede omzetting. Volgens mij is de klant beschermd volgens het "niet meer dan anders"-principe. Ik zou dus ook heel graag willen zien wat de woningbouwvereniging doorrekent aan de klant van alle kosten die zijn gemaakt en van alle vaste kosten, of hoe die ook heten. Want de woningbouwvereniging is degene die direct de rekening stuurt. Daar zou ik dus echt een beter zicht op willen. Het tweede is: voor ons is het echt belangrijk dat de mensen in die huizen meegenomen kunnen worden in bijvoorbeeld een isolatieprogramma, en dat ze aan de hand worden genomen om ook echt een aanvraag in te kunnen dienen. Het doen van een aanvraag heeft immers redelijk veel drempels.

Minister Jetten:

Op de eerste vraag: de woningcorporatie heeft dus in die brief aan bewoners aangegeven dat ze niet alleen de eindafrekening controleert, maar dat ze ook bereid is om met hen naar een passende oplossing te kijken. U kunt dan onder andere denken aan betalingsregelingen die dan kunnen worden getroffen. De woningcorporatie ziet immers ook in dat het niet zo kan zijn dat mensen door deze eindafrekening in acute financiële problemen komen. Ik vermoed zomaar dat er wordt meegekeken met het vragenuur, maar ik zal die zorgen ook nog overbrengen.

Dan is er een punt wat volgens mij hier ook breed in de Kamer leeft. We moeten met elkaar de komende jaren die warmtetransitie doormaken, maar je wilt dat dat zo veel mogelijk woonkostenneutraal gebeurt: als er dus maatregelen worden genomen voor een beter geïsoleerde woning, gaan dus uiteindelijk ook de energiekosten naar beneden en blijven mensen onder de streep in ieder geval op bijna de gelijke lasten, of gaan zij er soms zelfs ook op vooruit, en dat in een prettigere, beter geïsoleerde woning. Vaak helpt het dan ook als de warmtetransitie, of de overstap van gas naar een warmtenet, gepaard gaat met isolatiemaatregelen, zeker als er woningen zijn die nog in D-, E-, F- of G-labels zitten. Bij de uitrol die nu in Rotterdam plaatsvindt, geven de woningcorporaties daar echt prioriteit geven aan het versneld isoleren van E-, F- en G-woningen die er nog zijn, om ervoor te zorgen dat die overstap naar het warmtenet ook echt loont. In dit specifieke geval gaat het om woningen met al een beter label dan E, F of G. Daar is de overstap van de gasaansluiting naar het warmtenet in principe al rendabel, ook zonder de extra isolerende maatregelen. De kostenverdeling is wel wat anders, want de vaste kosten zijn wat anders, maar de verbruikskosten zijn in principe lager. Maar omdat dit samenviel met de energiecrisis en hogere prijzen in de markt, pakte dit voor 2023 nog even niet goed uit, maar ik heb de woningcorporatie wel de vraag gesteld wat ze in deze specifieke situatie eventueel nog aan extra isolerende maatregelen kan doen.

Mevrouw Postma (NSC):

Ik hoor een aantal punten van analyses. Wat ik heel graag zou willen, is dat dit echt wat breder wordt opgepakt en dat wij hier als Kamer een brief over krijgen waarin staat wat wij nu uit deze specifieke situatie kunnen leren op de drie punten die ik zojuist noemde. Nu zijn de kosten nog via de ACM gekoppeld aan de gasprijs. Deze Kamer heeft volgens mij al eerder afgesproken dat het ons heel wat waard is dat in de herziening juist dit soort mensen er beter uitkomen

dan nu. Mijn laatste vraag is of de minister dat mee wil nemen.

Minister Jetten:

Ik heb zojuist geen brief toegezegd en dat ben ik ook niet van plan, omdat dit in eerste instantie echt bij de gemeente Rotterdam en de betrokken woningcorporatie en bewonersgroepen ligt. Ik ben hierin in feite geen partij en ik vind het belangrijk dat zij die casus zo snel mogelijk met elkaar oplossen. Wat we wel moeten doen, is kijken hoe je in de breedte van die warmtetransitie dat positieve draagvlak kunt behouden. Ik wil daarbij eigenlijk op twee punten wijzen. Allereerst heeft uw Kamer besloten om in de derde week van maart de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie plenair te behandelen. Dat is een wetsvoorstel van de minister van VRO en is cruciaal om gemeentes ook in staat te stellen om die warmtetransitie positief te kunnen meemaken met bewoners. Dat debat lijkt mij echt het geijkte moment om nog eens goed stil te staan bij de volgorde van isoleren en warmtetransitie. Ik zal dat dus aan de minister meegeven voor dat debat, want dat lijkt me nuttiger dan nog een aparte brief daarover. Ik ben zelf in afwachting van het advies van de Raad van State over de Warmtewet, waarin we de warmtetarieven loskoppelen van de gasprijs. Ik hoop dat ook zo snel mogelijk met uw Kamer te kunnen delen, zodat we ook dat wetsvoorstel met elkaar kunnen behandelen en dit voor eens en voor altijd goed kunnen regelen.

De voorzitter:

Heel goed. Een vraag van de heer Kops van de PVV.

De heer Kops (PVV):

Ik sta me serieus af te vragen wat de mensen die nu in Rotterdam in de ellende zitten, aan de woorden van de minister hebben. Helemaal niets. Het is natuurlijk bizar wat hier gebeurt. We horen het minister De Jonge nog zeggen: iedereen moet van het gas af en uiteindelijk is dwang onvermijdelijk. Dan hebben we ook nog de warmtepompplicht per 2026. Het is iedere keer: verplichten, dwingen, opleggen. En iedere keer krijgen de mensen de belofte dat ze er duurzame en betaalbare energie voor terugkrijgen. In een van de eerste wijken in Nederland die van het gas af gaan, zoals hier in Rotterdam, gaat het nu al ontzettend fout. Mensen moeten honderden, soms duizenden euro's bijbetalen. En dan hoor ik de minister zeggen dat het hem door de ziel snijdt, dat het allemaal zo erg is en dat er onderzoek wordt gedaan. Wat is zijn oplossing voor die mensen die nu de rekening niet kunnen betalen?

Minister Jetten:

Nogmaals, het is ontzettend balen dat de woningcorporatie aan de voorkant niet een beter voorschotbedrag heeft kunnen voorspellen, zodat de mensen niet bij de eindafrekening verrast zouden zijn door deze kostenstijging. Het was ook beter geweest als gedurende het jaar het signaal was gekomen: we zien vanwege de marktprijzen dat het niet de goede kant op gaat, we moeten uw voorschotbedrag aanpassen. Ik hoop en ik ga er ook van uit dat dit een harde les is voor de betrokken woningcorporatie. Dat neemt niet weg dat een aantal gezinnen nu in de problemen zitten. Die moeten dus ook nu een oplossing krijgen. En dat kan door de brief die de woningcorporatie heeft gestuurd over het

nalopen van de eindafrekening. Misschien zitten er fouten in en valt het mee. Mocht de eindafrekening wel kloppen en kunnen mensen die niet betalen, dan is de woningcorporatie bereid om met maatwerk voor die bewoners een oplossing te zoeken. Dat is echt by far de snelste manier om deze bewoners dan ook enige verlichting te bieden. Dat gaat niet via een regeling die wij hier in Den Haag met elkaar gaan bedenken.

De heer Kops (PVV):

Het laatste wat de minister zegt, is iets te makkelijk, want wat hier gebeurt, is wel het gevolg van zijn beleid: de energietransitie. En ondertussen zitten de mensen daar in Rotterdam echt in de ellende. Ze zitten met een dekentje op de bank in een klein kamertje dat nog enigszins warm te krijgen is. Dat is gewoon pure energiearmoede. De woningbouw heeft die mensen beloofd: u hoeft niets bij te betalen na die transitie. U hoeft niets bij te betalen, dat was de belofte. En nu blijkt dat ze honderden tot duizenden euro's moeten bijbetalen. Die mensen zijn dus gewoon belazerd. En dan hoor ik nog steeds geen oplossing van de minister. Een brief en een onderzoekje gaan natuurlijk niks oplossen. Het is diezelfde woningbouw die letterlijk heeft gezegd: we zien geen fouten. Wat is dan de oplossing volgens de minister, als die woningbouw geen fouten ziet?

Minister Jetten:

Ik heb net zelf al aangegeven dat het een en ander echt beter had gekund vanuit de woningcorporatie. Daar blijf ik ook bij. De belofte aan de voorkant is geweest dat als het hele gebouw zou overgaan van een gasgestookte installatie naar een installatie op het warmtenet in die wijk, de totale kosten niet hoger zouden worden. Nu blijkt in de praktijk dat het verbruik van dat gebouw gelijk is of zelfs nog iets lager. We zijn vorig jaar alleen geconfronteerd geweest met een enorme energiecrisis. Bijna iedereen in dit land is meer gaan betalen voor zijn energiekosten, en dat geldt helaas ook voor de mensen die in dit pand wonen. Dat kunnen we nu niet meer wegnemen. Dat is een situatie waar we allemaal mee te maken hebben gehad. Daarom hadden we ook het prijsplafond en de tegemoetkoming voor blokaansluitingen, om die kosten toch enigszins te verlichten vanuit het kabinet.

De heer Eerdmans (JA21):

Het verhaal van de minister begint wel te rammelen want gasloos heeft zeer negatief uitgedrukt voor vele mensen. In IJsselmonde slapen ze onder een dekentje en zitten ze tv te kijken met een hoodie aan, omdat ze weten dat ze de verwarming heel laag moeten zetten, omdat ze een gigantische naheffing hebben. Die hebben ze al gehad. Het zijn niet alleen die honderden van de minister, maar het gaat om duizenden euro's in IJsselmonde, boven op de energierekening. Dan hebben we het alleen over die naheffing. Woonbron heeft gezegd: het gaat niet gebeuren, u krijgt geen hogere rekening. Mensen voelen zich bedrogen. U kunt niet verwijzen naar een woningcorporatie die alleen maar zegt: wij vinden het vervelend, maar wij gaan niks voor u doen. Kortom, ze willen het gas weer terug. Hoe kijkt u ernaar dat mensen zich volkomen bedrogen voelen door deze hele gasloze operatie in IJsselmonde?

Minister Jetten:

Dat snap ik als je wordt geconfronteerd met zo'n hoge eindafrekening. Daarom was het ook beter geweest als aan de voorkant beter was uitgelegd wat het betekent om over te gaan van een gasaansluiting naar een warmteaansluiting, wat er de komende jaren aan ontwikkelingen kunnen gebeuren. Ik denk dat op dat moment niet is voorzien dat er door die energiecrisis zulke enorme prijsspieken zouden zijn. Iedereen die daarbij betrokken is geweest, had dat graag aan de voorkant anders uitgelegd, denk ik, maar dat is helaas niet gebeurd.

De heer Eerdmans (JA21):

Maar gelooft de minister echt dat een betere uitleg een betere uitkomst was geweest voor de mensen daar? Ze voelen zich toch totaal, zou je met een lelijk woord zeggen, genaaid? Ze zijn bedrogen. Er is beloofd dat er geen hoge rekening meer zou komen en vervolgens komt er een rekening van duizenden euro's naheffing. Vindt u het dan gek dat mensen er gewoon helemaal niet meer in geloven? Ik woon ook in een wijk in Rotterdam die van het gas af moet. Dacht u dat de mensen in Rotterdam daar nog zin in hebben? "We willen helemaal niet van het gas af. En als we ervan afgaan, moeten we een hogere rekening betalen, terwijl ik onder een dekentje op de bank lig." Wat is het verhaal dan daarop?

Minister Jetten:

Die emotie kan ik mij heel goed voorstellen. Daarom ben ik ook blij dat de woningcorporaties en de gemeente Rotterdam gewoon lessen gaan trekken uit dat onderzoek. Er zijn namelijk nog vele duizenden woningen in Rotterdam die op het warmtenet aangesloten gaan worden. Dat gaat vaak juist gecombineerd met forse verduurzamingsmaatregelen in de woning, waardoor de energierekening wel degelijk fors daalt. Ik ben zelf ook bij woningen in Rotterdam geweest waar dat ook het geval is en waar mensen zeggen dat het een prettiger huis en een veel lagere energierekening heeft opgeleverd. Dat wil je juist eigenlijk op alle plekken. Uit dit soort harde praktijkvoorbeelden moeten we ook de lessen trekken om te voorkomen dat dat nog een keer zo kan gebeuren.

De heer Erkens (VVD):

Er moet inderdaad snel een oplossing komen voor deze mensen, aan de ene kant omdat mensen hierdoor in de energiearmoede dreigen terecht te komen en aan andere kant omdat de overheid iets belooft en het dan niet nakomt en op dat vlak onbetrouwbaar is. Dat helpt ook niet mee met het draagvlak voor de energietransitie. Een van de oorzaken van de hoge prijzen — u gaf aan dat dat de energiecrisis was — is natuurlijk de koppeling tussen warmte en gas. U noemt de Warmtewet, maar de Warmtewet is wel iets waar de Kamer al heel lang op wacht. Waarom is het toch niet mogelijk om een los wetsvoorstel waarin de warmte- en gasprijzen van elkaar worden losgekoppeld snel in te dienen, zodat we de mensen eerder duidelijkheid hierover geven en zodat we inderdaad niet die rare koppeling behouden waardoor sommige mensen echt te veel betalen?

Minister Jetten:

Deze vraag is ook vorig jaar door de Kamer gesteld. Toen heb ik gekeken of dat kan worden losgeknipt van het wets-

voorstel. Het bleek dat het loskoppelen van het wetsvoorstel kan, maar dit zou niet leiden tot de versnelling van het loskoppelen van de gas- en warmteprijs. Daarachter moet namelijk een hele nieuwe systematiek worden ontwikkeld waarmee je op een goede manier die warmteprijs kan vaststellen en waarmee de ACM daar ook toezicht op kan houden, want het zal per warmtenet verschillend zijn. Ik zet alles op alles om het wetsvoorstel aan uw Kamer toe te zenden zodra het advies van de Raad van State er is. Hopelijk kunnen we dan ook tot een spoedige behandeling en een inwerkingtredingsdatum komen.

Mevrouw Kröger (GroenLinks-PvdA):

Dit is echt niet de eerste keer dat we het over dit onderwerp hebben. Eindeloos. Ik hoorde mevrouw Beckerman net verzuchten: het lijkt wel Goede Tijden, Slechte Tijden en het is elke keer dezelfde aflevering. Over die koppeling van de gas- en warmteprijs zijn we het allemaal eens: dat moet ontkoppeld worden. In mei heb ik in een debat aan de minister gevraagd: wanneer gebeurt dat? Toen was het antwoord: ja, we gaan in 2023 nog die Warmtewet bespreken. We zijn nu in begin 2024 en die hele wet moet überhaupt nog naar de Kamer komen. Het is eindeloos. Dus heb ik dezelfde vraag als zonet de VVD stelde: kom met een ministeriële regeling en zorg gewoon dat we zo snel mogelijk warmtetarieven vaststellen op basis van de reële kosten en niet op basis van de gasprijs. Het optuigen van die hele systematiek, wat de minister net als argument gaf, moet sowieso. Dus ik neem aan dat de minister daar allang mee bezig is. Wanneer krijgen we gewoon een ministeriële regeling voor loskoppeling?

Minister Jetten:

Ik heb in 2017 aan die kant gestaan. Toen werd mij ook gezegd: binnenkort zult u de Warmtewet behandelen. Nou, ik sta hier nu als minister en ik kan u zeggen: vanaf de dag dat ik binnenkwam, heb ik alles op alles gezet om dat wetsvoorstel eindelijk af te maken. Het is namelijk gewoon doodzonde dat we al zo lang over dit onderwerp aan het praten zijn. Ik wil dat dus ook heel snel regelen. Waarom wilt u als Kamer de gasprijs en de warmteprijs loskoppelen? Om ervoor te zorgen dat mensen die zijn aangesloten op een warmtenet minder gaan betalen, transparantere rekeningen krijgen en duurzamere warmtenetten krijgen. Dat is niet alleen maar met een ministeriële regeling onder de huidige wet te regelen. Daarvoor moet de hele systematiek van de Warmtewet worden gemoderniseerd, want anders zullen er ook warmtenetten zijn waar de kosten zullen stijgen of zullen er situaties zijn waarin de ACM geen goed toezicht kan houden. Als ik het had kunnen doen, had ik het al afzonderlijk eerder aan uw Kamer toegezonden, maar helaas is dat niet het geval. Het wetsvoorstel komt zo snel mogelijk. Richting mevrouw Kröger zeg ik het volgende. We zijn inderdaad ook bezig om parallel alle ministeriële regelingen en alles wat nodig is verder uit te werken, zodat het hele pakket klaar is als het wetsvoorstel in beide Kamers is behandeld en aangenomen.

Mevrouw Beckerman (SP):

Mensen die honderden euro's extra moeten betalen voor hun energierekening, mensen die in de kou zitten, mensen die onder een dekentje zitten, en dat allemaal na het aardgasvrij maken van hun woning! De SP heeft altijd gezegd: zorg er nou voor dat mensen er met klimaatbeleid op

voortgaan en doe het anders niet. Dit is onrechtvaardig. De minister doet alsof we hier een nieuw debat aan het voeren zijn, alsof dit een eerste incident is. We hebben dit debat eindeloos gevoerd. Dat heeft ertoe geleid dat de Kamer in 2020 de motie-Beckerman aannam, met als dictum: "verzoekt de regering woonlastenneutraliteit te garanderen bij het aardgasvrij maken van woningen". Die is met een grote meerderheid aangenomen. Waarom wordt deze motie dan niet uitgevoerd?

Minister Jetten:

Ik heb totaal niet de indruk willen wekken dat we het hier voor het eerst over hebben. We hebben het hier continu over. Er zijn ook meer voorbeelden geweest de afgelopen tijd. Vandaar ook alle noodmaatregelen die we vorig jaar hebben genomen. Over de motie-Beckerman over woonlastenneutraliteit is de minister voor Volkshuisvesting de afgelopen jaren druk in gesprek geweest met VNG, woningcorporaties en anderen, om te kijken hoe we zo veel mogelijk kunnen garanderen dat mensen er niet op achteruitgaan; sterker nog, hoe we mensen juist in een prettiger huis met een lagere energierekening kunnen laten wonen. Onder andere de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie, die in maart door de Kamer zal worden behandeld, is daar belangrijk voor. Nogmaals, ik denk dat het voorbeeld dat we nu in Rotterdam zien ook heel nuttig is. We moeten ervoor zorgen dat het verduurzamen en isoleren van woningen altijd vooruitloopt op het omschakelen van een gasaansluiting naar een warmteaansluiting.

Mevrouw Beckerman (SP):

Deze motie werd aangenomen nadat uit onderzoek, waartoe de Kamer had opgeroepen, bleek dat mensen vooraf heel erg positief waren over het aardgasvrij maken van hun woning, maar elke keer negatief waren als er een pilot werd gestart. Toen heeft de Kamer heel duidelijk gezegd: zorg nou dat iedereen de garantie heeft dat het beter wordt en niet slechter. Daar kwam die motie vandaan. Nu zeggen we dat de gemeenten het maar moeten oplossen, dat de woningcorporatie het maar moet oplossen en dat een andere minister het maar moet oplossen. Maar als we dit niet oplossen, als we die mensen maar onder een dekentje of met een hoge rekening laten zitten, slaan we toch het hele draagvlak onder het klimaatbeleid weg? Dat was een constatering die we toen ook al deden. Zorg er dus voor dat we de garantie geven dat dit wordt opgelost en dat deze mensen dit vergoed krijgen en weer warm kunnen zitten.

Minister Jetten:

Ik heb het net misschien niet goed genoeg uitgelegd in antwoord op een van de vragen van mevrouw Postma, maar als dit woonblok op een gasaansluiting had gezeten tegen de huidige markttarieven voor gas, waren die mensen niet goedkoper uit geweest. Sterker nog, ze waren misschien wel duurder uit geweest. We moeten er dus ook voor uitkijken om op basis van dit voorbeeld gas en warmte tegen elkaar af te zetten, alsof gas beter is dan warmte. Ook in deze situatie is dat gewoon feitelijk niet het geval. Dat neemt niet weg dat er een maatwerkoplossing moet komen voor alle getroffen bewoners en dat, zoals mevrouw Postma zei en zoals mevrouw Beckerman nu ook betoogt, we er in de warmtetransitie waarmee gemeenten en corporaties bezig zijn, wel voor moeten zorgen dat de omschakeling van warmtebronnen altijd gepaard gaat met goede isole-

rende maatregelen. Dan zien mensen uiteindelijk op hun energierekening: hé, ik ga erop vooruit; het is mogelijk om woonlastenneutraal te verduurzamen. Er blijft dan ook draagvlak voor de warmtetransitie.

De heer Tjeerd de Groot (D66):

Het waren nu mensen in Rotterdam die een verrassing kregen in de vorm van een te hoge rekening. Althans, ze wisten daar niet van. De warmtetarieven zijn nogal intransparant. Is de minister bereid om er samen met andere corporaties voor te zorgen dat mensen veel beter inzicht krijgen in hoe de warmtetarieven voor hen zijn samengesteld? Zolang die wet er nog niet is, lijkt het me zaak dat de corporaties beter communiceren over de samenstelling van het warmtetarief. Is de minister daartoe bereid?

Minister Jetten:

Ja, daar wil ik wel naar kijken. De ACM heeft het afgelopen jaar al een paar maatregelen genomen om de warmteprijsvorming en de rekeningen transparanter te maken. Maar laten we deze casus gewoon even beetpakken om te zien wat er nog beter kan. Ik zal dit dus opnemen met de ACM en met de betrokken corporaties.

De heer Van Houwelingen (FVD):

Mensen die van het gas afgaan, zijn niet alleen de klos wat de prijs betreft. Daar hebben we het de hele tijd over, maar vaak kan het elektriciteitsnet al die warmtepompen ook niet houden. Daar stonden recent allemaal berichten over in de krant, bijvoorbeeld over warmtepompen die afslaan door onderspanning. Mijn vraag aan de minister is dus of die warmtepompplicht die nu voor 2026 geagendeerd staat en waar wij natuurlijk sowieso tegen zijn, gezien dit alles niet op z'n minst moet worden stopgezet. Want is die nog wel verantwoord als we zien dat er zo veel problemen zijn met het net?

Minister Jetten:

Allereerst zijn wijken waar van gas wordt overgestapt op warmtenetten onderdeel van de oplossing om netcongestie te bestrijden. In andere wijken, met elektrische of hybride oplossingen, kan er inderdaad sprake zijn van meer druk op het net. Daarom heb ik vorige week ook aan de Tweede Kamer het actieprogramma voor het laagspanningsnet aangeboden, namelijk om te voorkomen dat de uitrol van hybride warmtepompen tot grote problemen leidt.

De heer Van Houwelingen (FVD):

Dan mijn laatste vervolgvraag. Is er enig zicht op het aantal huishoudens dat straks in de problemen kan komen met een net dat steeds voller is, en waarvan straks dus de warmtepompen niet meer functioneren? Voor zover ik weet is dat niet zo. Houdt het kabinet rekening met het steeds vollere net? Tegelijkertijd — dat is de link met de vraag — gaan steeds meer mensen van het gas af. Wordt daar onderzoek naar gedaan? Is daar enig beeld van?

Minister Jetten:

Ik verwijs de heer Van Houwelingen graag naar de Actieagenda netcongestie laagspanningsnetten. Daar zit een

goede probleemanalyse onder en daarin wordt duidelijk gemaakt dat het net de komende jaren in een derde van de Nederlandse buurten en wijken zal moeten worden verzwaaard om die verduurzaming in goede banen te kunnen leiden.

Dank u wel.

De voorzitter:

Prima. Mijn dank aan de minister voor zijn aanwezigheid.